

TEMAT LEKCJI: „Do gór i lasów” J. Kochanowskiego – fraszka autobiograficzna.

Zapoznaj się z biografią Jana Kochanowskiego. Urodził się w 1530 roku w Sycynie (koło Zwolenia). Pochodził ze szlacheckiej rodziny Kochanowskich herbu Korwin, był synem Piotra Kochanowskiego, sędziego ziemskiego sandomierskiego i Anny Białaczowskiej herbu Odrowąż. Studia rozpoczął na Akademii Krakowskiej w 1544. W latach 1551-1552 studiował na uniwersytecie w Królewcu, skąd wyjechał do Włoch, do Padwy. Z Padwy wyjeżdżał na liczne wycieczki, między innymi do Neapolu (1555). W okolicach tego miasta widział słynne grotty, w których mieszkała starożytna wieszczka Sybilla. W latach 1555-1556 poeta przebywał ponownie w Królewcu na dworze arcyksięcia Albrechta Hohenzollerna, by następnie w latach 1556-1559 odbyć dwie kolejne podróże do Włoch. Stamtąd drogą morską poprzez Francję i Niemcy wrócił już na stałe do Polski. Kochanowski przebywał w kraju na dworach, m.in. Tarnowskich, Tęczyńskich i Jana Firleja oraz biskupa krakowskiego Filipa Padniewskiego. Dzięki poparciu podkanclerzego koronnego Piotra Myszkowskiego dostał się na dwór Zygmunta Augusta, gdzie ok. 1564 r. mianowano go sekretarzem królewskim. Dzięki Myszkowskiemu dostał też prebendy kościelne: probostwo poznańskie i zwoleńskie. W 1567 wziął udział w wojennej wyprawie przeciw Moskwie. Trudności finansowe skłoniły go do starań o godności kościelne, jednak ostatecznie zrezygnował z kariery duchownej. Osiedlił się w 1574 roku w odziedziczonym po ojcu majątku w Czarnolesie (Czarnym Lesie). W 1575 r. poślubił Dorotę Podlodowską herbu Janina, z którą miał sześć córek (trzy zmarły w dzieciństwie) oraz syna (urodził się już po śmierci Jana.). Kochanowski zmarł nagle w Lublinie w 1584. Pochowany został w Zwoleniu, w pobliżu którego leży Czarnolas.

Przeczytaj fraszkę Jana Kochanowskiego „Do gór i lasów”.

„DO GÓR I LASÓW”

Wysokie góry i odziane lasy!
 Jako rad na was patrzę, a swe czasy
 Młodsze wspominam, które tu zostały,
 Kiedy na statek człowiek mało dbały*.
 Gdzim potym nie był? Czegom nie skosztował?
Jażem przez morze głębokie żeglował,
Jażem Francuzy, ja Niemce, ja Włochy,
Jażem nawiedził Sybilline lochy.
Dziś żak* spokojny, jutro przypasany
Do miecza rycerz; dziś między dworzany
W pańskim pałacu, jutro zasię cichy
Ksiądz w kapitule, tylko że nie z mnichy
W szarej kapicy* a z dwojakim płatem*:
 I to czemu nic, jeśliż opatem?
 Taki był Proteus*, mieniać się to w smoka,
 To w deszcz, to w ogień, to w barwę obłoka.
 Dalej co będzie? Srebrne w głowie nici,
 A ja z tym trzymam, kto co w czas uchwyci.*

*odziane – tu: okryte liśćmi

*na statek mało dbały – niewiele dbający o spokój

*żak - student

*kapica – habit, strój mnicha; *płat - płaca

*Proteusz – Proteusz, wg mitologii gr. morski bożek, który miał dar zmieniania kształtów

3. Porównaj podkreślone wersy z biografią poety?

FRAGMENT UTWORU	FAKTY Z ŻYCIA POETY
„Jażem przez morze głębokie żeglował, Jażem Francuzy, ja Niemce, ja Włochy, Jażem nawiedził Sybilline lochy.”	
„Dziś żak* spokojny[...].”	
„[...] jutro przypasany / Do miecza rycerz;”	
„[...] dziś między dworzany /W pańskim pałacu”	
„[...] jutro zasię cichy Ksiądz w kapitule, tylko że nie z mnichy W szarej kapicy* a z dwojakim płatem	

- Kim jest podmiot liryczny fraszki „Do gór i lasów”?
- Do kogo się zwraca? (APOSTROFA – UROCZYTY ZWROT DO ADRESATA)
- Dlaczego podmiot liryczny porównuje się do Proteusza?
- Jak rozumiesz ostatni wers utworu: „[...] a ja z tym trzymam, kto co w czas uchwyci.”
- Wyjaśnij termin autobiografia -
- Praca domowa: Poszukaj w encyklopedii terminu EPIKUREIZM i zredaguj, krótką notatkę na ten temat.